

CATALUNYA RELIGIÓ

EDICIÓ SETMANAL | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT | DIVENDRES 29 SETEMBRE DE 2023 | Número 222

PÀG. 3 | JORDI BREU

"El bisbe Carrera era tot ell
una lliçó de vida"

PÀG. 10 | MEMORIAL CASSIÀ JUST

Elisabeth Attar Lheure, guardonada
pel seu compromís a favor
del diàleg interreligiós

PÀG. 12 | COSES D'ANTES

El Tenebrari

PÀG. 17 | RELIGIONS

Què és la festa de Sukot?

PÀG. 21 | RUTH GIORDANO

Un passeig per Jerusalem,
impressions a peu de carrer

Eduard Sala, nou director de Càritas Barcelona | PÀG. 7

PÒRTIC

Continuïtat total a Càritas Diocesana de Barcelona. Eduard Sala ha estat nomenat nou director pel cardenal Joan Josep Omella. Substitueix a Salvador Busquets que va ser nomenat el 2014 i ara es jubila. “No hi ha res pitjor en una entitat que quan algú marxa, s’ensorri el projecte”, ha recordat Sala a la seva presentació. Busquets ha teixit complicitats i ha creat una xarxa ben potent que ara comandarà Sala. I sempre amb l’objectiu clar: treballar pels més febles.

SUMARI

3 Actualitat

Jordi Breu: “El bisbe Carrera era tot ell una lliçó de vida”

Eduard Sala, nou director de Càritas Barcelona

Elisabeth Attar Lheure, guardonada amb el 10è Memorial Cassià Just

Coses d’Antes: el Tenebrari

La comunitat bahá’í, reconeguda com a confessió religiosa d’arrelament notori

Què és la festa de Sukot?

21 Panoràmica

Un passeig per Jerusalem, impressions a peu de carrer, per Ruth Giordano

En el centenari de Sor Genoveva Massip, per Victòria Molins

25 Recull de premsa

26 La setmana a les xarxes

3 | MEMORIAL JOAN CARRERA

Jordi Breu: “El bisbe Carrera era tot ell una lliçó de vida”

El 3 d'octubre farà quinze anys que va morir el bisbe Joan Carrera, i aquest pròxim dissabte, 30 de setembre, molts dels qui el van conèixer i mantenen el seu llegat actiu s'aplegaran davant la seva tomba, al cementiri de Montjuïc, per pregar i recordar-lo.

“Cada cinc anys li donem a la pregària un caire més significatiu”, afirma **Jordi Breu**, un dels impulsors del Memorial bisbe Joan Carrera. No és un acte multitudinari, perquè anar fins allà dalt implica una gran logística de cotxes, però creuen que és un acte de record que s'ha de mantenir. “Entre nosaltres s'ha parlat informalment de la possibilitat de traslladar les seves restes a un lloc més proper a la gent, amb fàcil accés, però és una qüestió encara per parlar”.

Una de les tasques més actives del Memorial és la digitalització de tot l'arxiu personal del bisbe Carrera. Al blog del Memorial i per correu electrònic sovint fan arribar a tot aquell qui ho vol alguns escrits ja digitalitzats i comentaris sobre la seva vida. Una tasca, de digitalització, complexa i enorme, “el seu arxiu d'escrits és quasi infinit”.

4 | MEMORIAL JOAN CARRERA

L'essència del bisbe Joan, els seus escrits

Breu assenyala que hi ha un munt de carpetes, a banda dels arxius de l'ordinador del bisbe Joan, amb escrits de quan ell era jove, de notes que prenia a mà abans d'una homilia, o escrits que feia quan anava a fer confirmacions. "Ens hem trobat amb una riquesa que no era esperada". Això ho volen digitalitzar perquè moltes són notes preses a mà, i els hi ha semblat molt important. "Allà és l'essència d'ell, del que anava pensant i vivint".

A banda de digitalitzar els textos, també aprofiten per fer un estudi de què deia i feia. "Catalogar tot això comporta molt temps, però anem fent". La intenció del bisbe Joan era endreçar-ho ell mateix un cop jubilat, però no va arribar a temps. "Descobreixes amb els textos una altra faceta del bisbe Joan; tothom el recorda i coneix molt amable, i aquí veus una faceta més de pensament, interioritat i reflexió".

Amb motiu dels quinze anys de la seva mort, a finals d'any sortirà a la llum una Miscel·lània sobre el bisbe Joan, amb textos de persones diferents i d'àmbits diferents, que faran un re-

corregut a través de la seva persona, a través de la seva pròpia vivència, deixant de banda la seva biografia que ja estava feta anteriorment. "Hi haurà, per exemple, un escrit de la seva cosina, un d'en Bernabé Dalmau, del pare Canals, cartoixa que va estudiar amb ell, però també de periodistes, i treballadors que van col·laborar amb ell a Badalona i Hospitalet". Persones que d'alguna manera han estat tocats per ells, així com persones del món de la comunicació i de la cultura del país.

El bisbe Joan tenia uns grans dots de comunicador. "Era una persona que comunicava molt, i tant era capaç en una tarda de parlar amb nens de primera comunió com després anar a una reunió amb polítics i empresaris", reconeix Breu. El fet d'escriure també era molt important per a ell. Tenia una secció a Catalunya Cristiana, però a banda d'aquests articles, també s'han trobat escrits que ell anava fent, com poesies de quan era jove. "Tenia una fal·lera molt gran per escriure, una ploma molt fina, i sabia escriure molt bé i arribar a les persones".

Arribava a tothom, "sobretot a gent que potser costava d'entrada una mica". Ell no tenia cap

problema en apropar-s'hi. Es va moure molt en ambients obrers i ambients difícils, en anys complicats com els anys seixanta, i fent coses que encara avui es recorden a Badalona, per exemple.

I és des d'aquesta estima que va néixer el Memorial Bisbe Carrera. "Neix d'una manera molt simple, a prop dels cinc anys de la seva mort, quan uns quants vam sentir que havíem de fer alguna cosa per recordar el bisbe Joan". Els qui ho van iniciar eren tres, tots havien estat escolanets seus i d'alguna manera havia marcat la seva vida. "El vam conèixer en els anys més intensos que guien la vida i la vocació de la gent".

Amb d'altra gent s'han anat retrobant al voltant de l'estima del bisbe Joan i és quan van notar que calia donar a conèixer tot el que havia fet el bisbe Carrera. "Va prendre decisions molt complicades, com per exemple dimitir d'un càrrec dins el bisbat per consciència, cosa que mai cap bisbe havia fet".

L'estimació de la gent cap a ell era real i recíproca. A l'últim escrit d'ell que va fer en Jordi Breu al blog fa poques setmanes explica una de les

5 | MEMORIAL JOAN CARRERA

anècdotes que ho exemplifiquen millor. “Quan venia a Sant Isidre, per exemple, li molestava molt que la mateixa gent que l’havia tractat de rector li fes un petó a l’anell de bisbe. A ell això el superava molt, i de vegades inclús el perdia perquè no sabia on l’havia deixat. Ara fa gràcia, però ell era així”. Hi havia molta gent a qui li costava dir-li bisbe Joan i només li sortia dir-li mossèn Joan. “Era evident, ell se sentia bisbe, però sobretot rector, capellà proper a la gent”.

On trobaríem avui al bisbe Carrera?

Sempre que cridaven al bisbe Joan per parlar on fos anava. Tant anava a Catalunya Ràdio, per exemple, com anava a la COPE. “Ell creia

que sempre s’havia de dialogar amb tothom. Aquest esperit de diàleg seu potser ens caldria avui més. Sempre deia que sempre s’havia de parlar en qualsevol circumstància, era primordial, i això feia que alguna gent no l’entengués”.

Als anys setanta va generar una caixa de solidaritat pels obrers empresonats per fer vaga, per ajudar a les seves famílies. “Ara sembla una cosa nova les caixes de solidaritat, però el bisbe Carrera ja ho feia això”. La seva veu dins l’Església era sempre punyent, i acostumava a veure els temes actuals des del punt de vista de l’Evangeli. “Trobem a faltar la seva veu en certs temes. Se’ns en va anar molt d’hora, i això ho hem dit moltes persones”.

Breu reconeix que quan estaves al seu costat no tenies més remei que aprendre d’ell, “tot ell era una lliçó de vida”. Això en joves aleshores, que tenien 15 o 17 anys, va marcar la vida i vocació. “Intentes llegir els moments que vas viure amb ell, importants i interessants. A mi em va fer mestre, em va obrir la vocació de mestre. Ens ha anat forjant tenir-lo al costat i sí, el trobem a faltar”.

GLÒRIA BARRETE -CR | [LLEGIR AL WEB](#)

**Voleu rebre per WhatsApp
les notícies imprescindibles de cada setmana?
Apunteu-vos a la llista informativa
de Catalunya Religió!**

**Com? Guardeu el número 693 715 339 a la llibreta
de contactes com a 'Llista Catalunya Religió'.
I envieu-hi un missatge de WhatsApp
que digui **ALTA** i el vostre nom.**

6 | BREUS

Omella a la Mercè: “El primer deure d’un creient és sempre escoltar”

El diumenge 24 de setembre el cardenal **Joan Josep Omella** va presidir l'eucaristia amb motiu de la solemnitat de la Mare de Déu de la Mercè, patrona de Barcelona. En la celebració hi va assistir el nou alcalde de Barcelona, **Jaume Collboni**. Una presència significativa, ja que la missa de la Mercè no comptava amb l'assistència de l'alcalde des del 2015. L'homilia de l'arquebisbe Omella es va centrar en l'escolta als altres i a Déu. El cardenal va assegurar que “solem parlar molt més del que escoltem”. I va recordar que “el primer deure d'un creient és sempre escoltar”.

CR / ARQUEBISBAT DE BARCELONA | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Planellas a Santa Tecla: “Tenim la necessitat de retornar als nostres orígens cristians”

Centenars de persones van omplir les naus de la Catedral de Tarragona, el dissabte dia 23 de setembre, amb motiu de la celebració de la missa pontifical en honor de santa Tecla, patrona de la ciutat. Durant l'homilia, l'arquebisbe va posar en valor el llegat de Santa Tecla, constant que, com a “Església de Tarragona del segle XXI tenim, també, [...] la necessitat de retornar als nostres orígens cristians, és a dir, a l'època de Pau i Tecla, a l'època apostòlica, a l'esperit dels primers temps de l'Església”.

ARQUEBISBAT DE TARRAGONA | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

El jesuïta Àlvar Sánchez des del Marroc: “El poble està disposat a superar el terratrèmol”

Les estimacions indiquen que hi pot haver prop de 400.000 persones afectades a conseqüència del terratrèmol del passat 9 de setembre al sud del Marroc. **Àlvar Sánchez**, jesuïta català, membre de la Delegació Diocesana de Migracions de Nador i secretari general de Càritas al Marroc, s'ha desplaçat a la regió de l'Alt Atlas per conèixer la situació i coordinar la resposta de l'Església local davant aquesta emergència. “Les persones i comunitats afectades es mantenen en peu disposades a superar l'adversitat”, explica des d'allà.

JESUÏTES | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Eduard Sala, nou director de Càritas Barcelona

Continuïtat total a Càritas Diocesana de Barcelona. **Eduard Sala** ha estat nomenat nou director pel cardenal Joan Josep Omella. Substitueix a **Salvador Busquets** que va ser nomenat el 2014 i ara es jubila. Sala té una àmplia trajectòria en diverses entitats socials i d'Església, en la docència i des de 1982 ha col·laborat amb Càritas en diverses etapes. Actualment, formava part de l'equip directiu de Càritas com a responsable de l'Àrea Social de Càritas Diocesana de Barcelona.

“S’ha confiat en tot un equip i en la tasca feta; un equip que està a tota la diòcesi”, ha explicat Sala per destacar la continuïtat en l’anunci que s’ha fet del relleu aquest divendres al matí en una roda de premsa a la Pia Almoïna de Barcelona. “Això no va de noms, avui parlem de l'Església de Barcelona”, ha assegurat. Entre les prioritats, ha destacat, hi ha la d'enfortir com “Càritas està en cadascuna de les comunitats parroquials”, així com la col·laboració amb les Càritas dels altres bisbats, entitats d'Església, entitats socials i administracions públiques.

Eduard Sala i Paixau va néixer a Barcelona el 1962. És educador social i llicenciat en filoso-

8 | ACCIÓ SOCIAL

fia i lletres i els darrers anys ha destacat en la seva tasca com a *coach* i formador. El 2019 va guanyar el premi literari Feel Good amb el llibre *Va de vida*. Gran part de la seva etapa professional ha estat en la direcció de diversos projectes de la Companyia de les Filles de la Caritat destinats a persones en situació d'exclusió social, sense llar, amb drogodependències, internes en centres penitenciaris o excarcerades. I durant 12 anys ha estat director de l'Obra Social de santa **Lluïsa de Marillac**. Precisament un dels referents en el món social és **Sor Genoveva Massip**, membre d'aquesta congregació religiosa. "Sor Genoveva ja és santa per a molta gent".

EL BISBE AUXILIAR VILANOVA HA REMARCAT "LA PLENA CONFIANÇA, I LA MÀXIMA LLIBERTAT" QUE SEMPRE HAN DONAT A CÀRITAS

Després de dotze anys amb l'obra social de les Filles de la Caritat, el 2014 va tornar a Càritas Diocesana de Barcelona com a responsable de

l'Àrea Social de Càritas Diocesana de Barcelona. També ha estat el responsable de serveis adreçats a nens i joves en situació de risc i professor de la Facultat d'Educació Social i Treball Social de la Fundació Pere Tarrés - URL. És casat i pare d'un fill i una filla.

La presentació del nou director de Càritas l'ha presidit el bisbe auxiliar de Barcelona Javier Vilanova, que ha excusat la presència del cardenal Omella que es troba a Roma. Vilanova ha remarcat "la plena confiança, i la màxima llibertat" que sempre han donat a Càritas. I que a "Càritas es fa realitat allò de 'pels seus fets els coneixereu'".

Un canvi en una xarxa sòlida

L'acte ha servit per agrair i reconèixer l'etapa de la direcció de Salvador Busquets. "El Salvador és un pont, un teixidor de complicitats", ha dit Sala, que també l'ha definit com a "catalalizador: fa que les coses passin".

Busquets ha recordat com en la seva etapa s'ha fet front a situacions inesperades com la

postcrisi de les hipoteques, la Covid, o la inflació dels productes bàsics dels darrers mesos. Diverses crisis en les quals "tot això ha afectat sempre els mateixos: les persones més febles de la societat i als qui havíem de donar resposta des de Càritas.

"No hi ha res pitjor en una entitat que quan algú marxa, s'ensorri el projecte", ha dit Sala, explicant el que no ha passat mai a Càritas per la solidesa de la seva xarxa. Càritas de Barcelona té un laic com a director des de 1993 quan **Pilar Malla** va passar de secretaria general a directora. Posteriorment, han estat directors **Núria Gispert**, **Jordi Roglà**, Salvador Busquets i ara Eduard Sala.

GO KUBO!

LA PROPOSTA DE ROBÒTICA I PROGRAMACIÓ DE
BAULA PER A EDUCACIÓ INFANTIL I CICLE INICIAL
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Foto: Elisabeth Attar Lheure

Elisabeth Attar Lheure, guardonada amb el 10è Memorial Cassià Just

La Direcció General d'Afers Religiosos del Departament de la Presidència ha atorgat el 10è Memorial Cassià Just a **Elisabeth Attar Lheure**, compromesa a favor del diàleg interreligiós i interconviccional que ha exercit la major part de la seva tasca a Catalunya a través de l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós, el Centre Unesco de Catalunya, la Comunitat Bahá'í, el Grup de Diàleg Interreligiós Monàstic i diferents institucions internacionals.

Un reconeixement que li ha arribat "per sorpresa", que "no s'esperava", perquè, afirma, "hi ha moltíssima gent treballant en el diàleg interreligiós de forma anònima, sense fer soroll, darrere el teló". Lheure recorda que el diàleg interreligiós no és possible "sense involucrar molta gent".

El repte actual, per a L'heure, "és poder parlar amb totes aquelles persones que no creuen en el diàleg interreligiós i que no reconeixen les creences com a quelcom positiu per a construir una societat pacífica i millor".

La seva incansable tasca li ha estat reconeguda per l'Estat francès, que li va concedir la conde-

11 | ESPIRITUALITAT

coració francesa de “Chevalier de l’Ordre National du Mérite”, i pel Rotary Club Internacional, que li va atorgar la medalla Paul Harris Fellow. Ha estudiat Dret Públic a la Universitat de París i d’Orleans, Ciències Polítiques a París. Políglota, ha estat traductora de persa (farsi/dari) i a l’Afganistan. De confessió bahá’í és filla de refugiat i exiliat.

Inspirada pel Parlament de les Religions del Món i la seva Declaració “Cap a una ètica mundial: una declaració inicial” (Chicago, 1993), ha destacat pel seu compromís internacional en favor d’una cultura de pau i de drets humans a través del diàleg interreligiós per crear les condicions de possibilitat d’una humanitat compartida viable. També cal subratllar la seva tasca de promoció del diàleg interreligiós entre els interns i les internes de les presons.

El jurat, presidit per la consellera de la Presidència, **Laura Vilagrà**, està integrat pel director general d’Afers Religiosos, **Carles Armengol**; el president del Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa, **Francesc Torralba i Roselló**; la

directora de l’equip de recerca ISOR de la UAB, **Maria del Mar Griera**, i la investigadora de l’Institut Barcelona d’Estudis Internacionals, **Eva Sylvia Fortes**.

Memorial Cassià Just

L’any 2010 el Govern de la Generalitat de Catalunya va crear el Memorial Cassià Just, amb la voluntat de reconèixer persones o institucions que s’han significat per les aportacions a la construcció d’un espai comú de convivència de la pluralitat d’opcions religioses. El guardó del Memorial Cassià Just consisteix en una obra d’art original que serà lliurat el 22 de novembre en el transcurs d’un acte al Palau de la Generalitat.

Cassià Just i Riba va ser abat de Montserrat de 1966 a 1989. Monjo, músic, de mentalitat oberta i esperit conciliar en la figura de Cassià Just convergeixen tres dimensions íntimament lligades: l’home espiritual, l’home de mentalitat hospitalària i obert, i home compromès amb la cultura, la llengua i la tradició catalanes i la defensa dels drets de la pàtria.

Guardonats d’edicions anteriors

En edicions anteriors, el Memorial Cassià Just ha guardonat el pare **Joan Botam** pel seu compromís al llarg de tota la vida en la defensa de les llibertats civils i dels drets fonamentals; la Federació Internacional de l’Acció dels Cristians per l’Abolició de la Tortura (FIACAT), per la seva lluita per l’abolició de la tortura i la pena de mort; el cardenal **Carlo M. Martini**, pel seu treball en l’intercanvi de persones de diverses sensibilitats; la germana **Teresa Losada**, per la seva tasca social en favor de les persones immigrades; la Comunitat Filipense de l’Escola Nostra Senyora de Lurdes (Barcelona), per la seva aportació a la pedagogia i a l’espiritualitat; la Comunitat de Taizé, pel seu treball amb els joves a favor de la reconciliació amb perspectiva ecumènica; l’Associació UNESCO, per la promoció de les entitats locals a través de la Xarxa Catalana d’Entitats de Diàleg Interreligiós, i **Jean Jacques Pérennès** pel foment del diàleg entre les tradicions cristiana i islàmica en territoris i ambients poc proclius.

12 | COSES D'ANTES

Foto: Tenebrari de Manlleu. Joan Arimany.

Coses d'Antes: el Tenebrari

No en queden gaires i ben segur que els que queden sovint resten muts, arraconats o bé exposats en museus parroquials. Avui parlarem dels 'tenebraris', uns grans canelobres fets especialment per a un ofici concret, el de tenebres, oficis que tenien lloc durant la Setmana Santa.

Coneixerem un objecte d'ús litúrgic que s'utilitzava només un cop a l'any i, per tant, tenia una funció molt concreta i restringida en temps i ús. En perdre's la majoria d'oficis de tenebres amb les reformes del Concili Vaticà II, el tenebrari també ha anat passant a l'oblit i a la foscor i ha quedat relegat com a molt a un objecte decoratiu.

L'ofici de tenebres era la celebració que es duia a terme el dijous, divendres i dissabte Sant sovint en fer-se fosc i amb el canelobre 'tenebrari' com a objecte central davant de l'altar. Dissenyat de manera triangular -simbolitzant la Santíssima Trinitat- acostumava a tenir 15 espelmes disposades en forma escalonada o piramidal, coronada amb una de central i principal al mig.

El nombre d'espelmes no era en va. Simbolitzaven els 11 apòstols (sense Judes), les Tres maries

13 | COSES D'ANTES

i la Mare de Déu. Ciris encesos a l'inici, s'anaven apagant a mesura que avançava la celebració cantada de salms i lamentacions: després de cada lectura, s'apagava un ciri i l'església cada cop romania en una penombra més extrema i

tenebrosa. El darrer ciri que quedava encès era el superior que sovint era nomenat com l'espelma mariana, i simbolitzava la fe de la Mare de Déu que sempre va creure en el seu fill, en el triomf que venceria les tenebres del pecat i de la

mort. Cap al final, doncs, només restava encesa l'espelma superior en tot el temple i és quan es portava el canelobre rere l'altar, simbolitzant la permanència de l'església a l'espera de la resurrecció Pasqual. Llavors entraven en joc uns altres elements que substituïen les campanes, eren les matraques i carraques, car les campanes no sonaven durant Setmana Santa.

El so de les matraques simbolitzava els trons un cop esdevinguda la Mort de Crist. Tothom doncs participava d'aquest soroll i els més petits -avui ja avis- recordaran que era el moment que es tenia permís 'per anar a matar jueus'. Coses d'antes.

Sabadell Institucions Religioses i Tercer Sector

**Atenció personalitzada orientada al carisma
i a la missió de les institucions**

Assessorament en inversions, gestió del patrimoni, finançament preferent...
Estem al seu costat per oferir-li les solucions financeres que necessita a través
d'una àmplia gamma de productes i serveis adaptats al seu sector
i a la seva casuística particular.

Convenis

Condicions preferents per a la seva institució i les que en depenguin.

Finançament

Terminis i condicions personalitzats per tirar endavant els seus projectes.

Gestió

especialitzada

Un gestor estarà al seu costat per ajudar-lo en el seu dia a dia.

Més informació a
bancsabadell.com/institucionsreligioses
bancsabadell.com/tercersector

B Sabadell

Fotografia: © Bahá'í International Community.

La comunitat bahá'í, reconeguda com a confessió religiosa d'arrelament notori

El Boletín Oficial del Estado (BOE) ha **publicat aquest dimarts** 26 de setembre la resolució del reconeixement a la comunitat bahá'í com a confessió religiosa d'arrelament notori. Un reconeixement que la comunitat sol·licitava des de fa uns anys i que els dona un estatus jurídic que certifica la presència de la confessió religiosa a Espanya i el seu arrelament destacat.

El BOE detalla que l'arrelament notori és un reconeixement que s'atorga perquè la comunitat porta inscrita 55 anys al Registre d'Entitats Religioses; compta amb 108 entitats inscrites; i 17 llocs de culte en 15 comunitats autònomes. També es detalla que la comunitat bahá'í compta amb una estructura que inclou assemblees nacionals i assemblees locals garantint així la continuïtat i la responsabilitat dins aquesta.

La documentació aportada per la comunitat, publica el BOE, també relaciona l'activitat que realitzen els bahá'í en la societat en l'àmbit de l'educació no formal, la defensa dels drets humans i la llibertat religiosa així com la defensa dels perseguits per la seva condició de bahá'í. La confessió religiosa també acredita una important presència internacional havent ob-

16 | RELIGIONS

tingut el reconeixement d'estatus similars a països com Portugal, Itàlia, Regne Unit, França o Alemanya.

Què implica l'arrelament notori?

L'arrelament notori és un estatus jurídic que qualsevol confessió religiosa que ho desitgi pot sol·licitar del govern espanyol. Actualment, les confessions que compten amb aquest reconeixement són la comunitat jueva; l'evangèlica; la musulmana; l'Església de Jesucrist dels Sants dels Últims Dies; els Testimonis de Jehovà; el budisme; l'església ortodoxa; i, ara, la comunitat bahá'í.

El reconeixement d'arrelament notori implica per a una religió certs avantatges legals i fiscals. Entre aquests, el reconeixement legal facilita la realització d'activitats religioses i l'adquisició

de propietats per a ús religiós. Les confessions amb aquest reconeixement també poden gaudir de certs drets i proteccions legals, com la capacitat de realitzar cerimònies religioses, registrar matrimonis religiosos o educar els seus membres d'acord amb les seves creences.

També, les religions amb arrelament notori poden establir acords de col·laboració amb l'Estat per regular certes qüestions, com el finançament d'institucions religioses o l'ensenyament religiós a les escoles públiques.

Vuit confessions a Espanya d'arrelament notori

Perquè una comunitat sigui d'arrelament notori cal que la confessió porti inscrita al Registre d'Entitats Religioses trenta anys, llevat que l'entitat acreditï un reconeixement a l'estranger

d'almenys seixanta anys d'antiguitat i porti inscrita al registre durant un període de quinze anys. També cal acreditar la seva presència a, almenys, deu comunitats autònomes i/o ciutats de Ceuta i Melilla; tenir cent inscripcions o anotacions al Registre d'Entitats Religioses, entre ens inscriptibles i llocs de culte, o un nombre inferior quan es tracti d'entitats o llocs de culte d'una rellevància especial per la seva activitat i nombre de membres; comptar amb una estructura i representació adequada i suficient per a la seva organització a efectes de la declaració de notori arrelament, i acreditar-ne la presència i participació activa a la societat espanyola.

Fotografia: OAR.

Què és la festa de Sukot?

Sukot és una de les festes més importants en el calendari religiós jueu. Dura una setmana a Israel i per la comunitat jueva que viu fora d'aquest territori dura vuit dies. La paraula "sukot" és el plural de la paraula "sucà" que en hebreu significa cabana o tenda. Per això, aquesta celebració també es pot dir "festa de les cabanyelles" o "dels tabernacles". Es recorden les cabanes que van protegir el poble jueu durant els 40 anys que van viure al desert. Concretament, durant la travessia del desert cap a la llibertat, de l'Èxode d'Egipte cap a la terra promesa. Enguany, la celebració comença el 29 de setembre i s'acaba el 8 d'octubre.

Sukot són uns dies alegres on la comunitat construeix cabanes, sovint amb fulles de palma i a l'aire lliure. Al bosc, al jardí, al pati, al balcó... a algun espai que tingui cel obert. Els petits habitatges han de ser elaborats amb elements naturals, han de tenir, com a mínim, tres parets i un sostre fet de branques i fulles des d'on es pugui contemplar el firmament. L'interior es decorarà amb el motiu de representar el temps de la collita.

La comunitat es troba durant una setmana en aquestes cabanes. Neil M. Frau-Cortes, mem-

18 | RELIGIONS

bre de la comunitat **Centre Bet David**, relata: “Les famílies habiten dins la sukà en la mesura de les seves possibilitats i limitacions, generalment mengem i convidem hostes, n’hi ha que dormen suposant que el clima ho permeti.”

A més dels hostes que són convidats a seure a la sukà, “també hi ha hostes simbòlics que són com a convidats espirituals que rebem, es diuen *Uixpizín*, són personatges bíblics que convidem simbòlicament com a inspiració i cada vespre de la festa en convidem un de diferent”, explica Frau-Cortes.

Cabanes públiques a Barcelona

A causa de la dificultat per fer cabanes a les ciutats modernes, com ara Barcelona, s’ha trobat la solució de muntar cabanes públiques. Com bé recull l’Oficina d’Afers Religiosos, l’any 2018, a Barcelona, es van crear les **primeres cabanes públiques de l’Estat Espanyol**.

Aquest any, informa l’OAR, s’inauguraran les cabanes públiques a diferents punts de Barcelona: “Al districte de Ciutat Vella, del 29 de setembre al 6 d’octubre, la Comunitat **Jabad**

Lubavitch Barcelona, construirà cabanes a la plaça Garriga i Bachs”. El dimecres 4 d’octubre a les 18.30 hores, hi haurà la inauguració, amb la benedicció del Pa i el Vi a la sukà, i parlaments de les autoritats i del **Rabí Libersohn**.

A més a més, per qui vulgui conèixer millor aquesta festa, durant els dies que dura Sukot, d’11:00 a 17:00 hores, hi haurà jornada de portes obertes amb una persona a càrrec que explicarà la festivitats i el seu significat dins del judaisme.

L’OAR continua: “Al districte de Les Corts, també la comunitat **Jabad Lubavitch Barcelona**, ubicarà cabanes al carrer d’Entença, 288: el dimarts 3 d’octubre a les 18.00 hores, hi haurà la inauguració i, durant tota la setmana, de 10.00 a 14.00 hores i de 18.30 a 20.00 hores, hi haurà jornada de portes obertes per tots aquells que s’hi vulguin acostar”.

La **comunitat Jueva ATID de Catalunya** farà cabanes públiques al districte de Sarrià-Sant Gervasi, amb el parlament de la **Rabina Irene Muzás**. Igualment, el **Centre Bet David** posarà una sukà a la plaça de Sant Just, amb el discurs del **Rabí Bar-Hen**.

Cerimònia de les quatre espècies

Un altre tret característic de Sukot és la cerimònia de les quatre espècies o dels quatre vegetals. Aquests són: una palma (*lulav*), branques de murta (*hadàs*), branques de saule (*aravà*) i un cítric (*etrog*).

La palma s’agafarà amb la mà dreta i se sosté conjuntament amb la murta i el saule. L’etrog, un cítric que s’assembla a una llimona, s’agafa amb la mà esquerra. Aquestes espècies es balancegen, s’agiten en totes les direccions, i mentre es fa aquest moviment, es reciten pregàries especials, entre elles, salms de lloança. Tot això, per simbolitzar la recerca de Déu en totes les direccions. El simbolisme de les 4 espècies pot variar. Però, en general s’interpreta que la palma vol significar la columna vertebral: la fe en Déu; el cítric vol simbolitzar el cor: l’estudi i la saviesa; la murta vol simbolitzar els ulls: les bones accions, i el saule vol significar els llavis: la pregària. Totes 4 espècies juntes representen la diversitat del poble jueu i la importància de posar-se al servei de Déu. Aquest ritual es portarà a terme en els dies centrals de Sukot.

Simhat bet ha-xo'evà i Simhat Torà

També, hi haurà música en viu, cants i danses en la *Simhat bet ha-xo'evà*. La paraula "Simhat" significa "alegria" o "felicitat" en hebreu. Aquesta celebració té lloc principalment a les nits de Sukot, després del servei religiós a la sinagoga. Es pot celebrar durant els dies intermedis de Sukot.

El final de la festa, també té una celebració: *Simhat Torà*. **Frau-Cortes** descriu: "És el dia de l'Alegria de la Torà, on completem el cicle de lectura anual, és una ocasió especialment joiosa on es treuen tots els rotlles de la Torà a la sinagoga i la gent balla carregant un rotlle cadascun i agafant torns". En algunes ciutats, jueus de sinagogues diferents surten tots als parcs de la ciutat a dansar amb els rotlles.

Una de les tres festes estacionals

Sukot és una de les tres festes estacionals de la comunitat jueva. Se'n diuen estacionals perquè van d'acord amb els cicles agrícoles i de peregrinació. S'ha d'entendre que les festes del calendari jueu tenen un sentit conjunt que es pot llegir sota diferents perspectives. Per exemple, segons temps agrícola en el qual cau la festa; o segons els fets històrics que es commemoren. Sukot, juntament amb **Péssah** i Xavuot són festes en què, per tradició, se celebren en cicles agrícoles concrets. El cicle agrícola que coincideix amb Sukot (setembre, octubre) recorda el moment de la collita, del gaudir dels fruits després d'esforç i treball. Es comparteixen fruits de temporada com el blat, l'ordi, el raïm, les figues, les magranes, les olives o els dàtils. En algunes comunitats, per agrair la recol·lecció de la colli-

ta i la pluja que ha fet créixer els fruits, es fa una ofrena d'aigua a l'altar. Altrament, totes tres festes comparteixen la peregrinació en record d'un fet històric concret. En el cas de Sukot, es reviu el temps en què els israelites vagaven pel desert en sortir d'Egipte. Com comenta **Neil M. Frau-Cortes**: "És una festa molt familiar, on tothom participa, inclosos els infants que ajuden a muntar i decorar la sukà, en les ciutats amb més densitat de jueus i on molts tenen sukà pròpia, hom s'atura a fer un mos a la cabana d'un veí, després va a una altra a prendre cafè..."

Un temps on la cabana, una casa temporal i vulnerable, recorda la finitud i la fragilitat de la vida humana. Un temps on la cabana, símbol de força i unió, és exemple d'hospitalitat.

“La natura ens parla del Creador”

Possiblement no hi ha res més ancestral ni universal que la relació entre natura i transcendència. Un concepte compartit aquest dimecres en la presentació a la Llibreria Claret de Barcelona del llibre *Natura Sagrada. Deu converses*. És un recull de converses amb persones de diverses tradicions religioses que **han editat Josep Gordi i la periodista Laura Mor** i que sorgeix de **la sèrie d'entrevistes amb el mateix nom** publicades a Catalunya Religió. **Maria Bargalló** ha explicat que aprofundir i fer viure aquesta relació pot ser una eina molt útil per a catequistes i animadors de la fe perquè “la natura ens parla del Creador”.

CR | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

El portaveu de la Conferència Episcopal Espanyola es pronuncia contra l'Amnistia

El secretari general i portaveu de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE), **Francisco César García Magán**, s'ha pronunciat aquest dijous contra la possibilitat que el Congrés de Diputats aprovi una amnistia sobre els fets de l'1 d'octubre de 2017. El portaveu creu que “evidentment hi ha eines excepcionals en l'àmbit del dret per a situacions històriques molt excepcionals”, però que en aquest cas creu “que no estem davant d'una situació excepcional que faci imprescindibles eines extraordinàries, estem en una situació ordinària”.

JORDI LLISTERRI | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Mor la benedictina Josefina Rabella, “dona de fonda pregària, intel·ligent, sàvia, i propera”

La monja benedictina de Sant Benet de Montserrat, **Josefina Rabella i Huguet**, va morir el dissabte 23 de setembre. A la comunitat ha estat priora, consellera, sagristana, cerimonièria, hostatgera, responsable de la infermeria i del rebost, secretària capitular i federal. Prompte sempre a servir la comunitat. Ha passat fent el bé a moltes persones, també a través d'internet, fent-se propera per respondre les qüestions que se li plantejaven i que ella responia aprofundint els temes i teixint veritables vincles d'amistat.

MONESTIR SANT BENET DE MONTSERRAT | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Fotografia: Fidels al Mur de les Lamentacions a Jerusalem | Benjamín Núñez González sota llicència C.C. 4.0.

Un passeig per Jerusalem, impressions a peu de carrer

RUTH GIORDANO
A DES DEL DIÀLEG

Al final de les nostres vacances hem gaudit d'un regal especial, anar amb la família a Israel.

Ja que no era la primera vegada i coneixíem la història i els racons, ho vam organitzar per compte nostre, i sobretot el que més ens motivava era poder fer viva la història bíblica als nostres fills.

Així vàrem agafar un petit apartament en una de les zones de més vida de la Jerusalem actual a dotze minuts caminant de la porta de Jaffa.

A primera hora ens vam dirigir a bon ritme fins al Mur de les Lamentacions, on hi ha l'entrada

del Western Wall Heritage Foundation, així de cop i volta ens vàrem submergir en la història baixant als murs de l'època de Jesús, escoltant tot el procés a través de les explicacions d'un guia molt apassionat pel que aquelles muralles, representen per la història d'Israel.

Un cop fora a mig matí vam anar a l'església del Sant Sepulcre, on ens va commoure la devoció dels pelegrins abraçant-se a la làpida de marbre negre.

Ja al migdia vam pujar a l'esplanada del temple, on només es pot accedir dues hores, i, per una banda, ens va sobtar la duresa del tracte per

22 | PANORÀMICA

posar-nos una roba que encara ens cobris més tot el cos, i per altra la mida tan espectacular de l'esplanada, per molt que ens diguin que és com deu camps de futbol, fins que no ho veus no ho imagines.

A primera hora de la tarda vàrem anar a preguntar algunes coses a l'oficina de turisme al costat de la porta de Jaffa, on una molt desmotivada tècnica ens va assessorar.

Així vàrem anar a buscar el cotxe per poder endinsar-nos amb molt de respecte en un dels barris ortodoxos i veure el seu moviment els nens jugant al carrer, les dones anant a comprar i els homes d'un lloc a un altre sempre corrent i amb els mòbils antics a les mans. Al vespre vàrem anar a buscar quelcom per sopar a una de

les avingudes més concorregudes i plenes de vida de la Jerusalem moderna, joves, famílies, nens, grans, militars, rabins, estudiosos de la llei, policies, turistes, grups de música, pianos de cua en mig del carrer, en definitiva una ciutat gaudint en plena eferescència.

I a mitjanit vàrem tornar al Mur de les Lamentacions, ja que aquells dies d'agost eren dies de Penediment nacional a Israel. A partir de les dotze i mitja de la nit, la plaça es va omplir de gom a gom, hi havia representada tota la diversitat actual d'Israel, però quan el rabí des d'una balconada del mur va començar a entonar un càntic adreçat a Déu i cridant ben fort "Adonai", tot el poble llibres en mà a una sola veu van respondre cantant i inclinant-se en senyal de penediment. Un moment molt emocionant.

Finalment, vàrem anar a dormir, però l'endemà a primera hora ens vàrem dirigir al Jardí de la Tomba, on hi ha una tomba buida com explica l'evangeli, allà vam seure una estona, i mentre sentíem un himne de rerefons que entonava un altre grup vam recordar que la cosa més important de tot el que havíem vist i experimentat és que la tomba buida ens segueix dient que el Senyor ha ressuscitat! Al·leluia.

"Per què busqueu entre els morts aquell qui viu? No és aquí: ha ressuscitat" Lluç 24:5-6.

*Fotografia: Antiga presó de La Model
| Canaan sota llicència de C.C. 4.0.*

En el centenari de Sor Genoveva Massip

VICTÒRIA MOLINS GOMILA
A LA MÍSTICA DEL CARRER

Una galeria, la quarta, de l'antiga presó de la Model. Aquelles galeries de pel·lícules que en les presons actuals ja no hi veiem. Els mateixos rètols a les portes de "despatx", "bugaderia", etc.

Jo recordava altres temps, i m'alegrava de les millors de Quatre Camins, Lledoners, Brians, Wad-Ras, etc.

I en aquella galeria, estreta i sota els balcons allargats que donaven a les cel·les antigues, un grapat d'amics d'una de les persones que més va contribuir a fer una mica menys angoixant la vida dels antics inquilins: **Sor Genoveva Massip**.

La Generalitat, cosa que l'honra, li feia un homenatge en el centenari del seu naixement. Allà hi érem desenes d'amics i col·laboradors de la seva tasca.

Jo he parlat d'ella, d'una de les monges més conegudes de Barcelona en ambients socials, en diferents escrits i n'he publicat algun llibre sobre la seva tasca. I sempre he fet servir per parlar de la meva relació amb ella aquesta frase: "ella va ser la meva mestra de tendresa".

Quan em vaig adreçar al seu "despatx", una taula darrera un parapent en la sala comuna de l'Obra social Santa Lluïsa de Marillac, vaig intuir que estava davant una dona de Déu que havia

entès l'Evangelí i tenia els seus preferits: els pobres, els delinqüents, els marginats, aquells dels que tothom fugia... I el primer que vaig veure en ella va ser la seva tendresa: un cor compassiu i misericordiós com el de Jesús, sempre atent a les necessitats dels més desfavorits, mai judicant, sempre comprenent, exigint per amor per tal que la persona pogués créixer i arribar a ser feliç.

Amb ella he viscut moments inoblidables com aquell que sota un pont, el que es va fer famós en la pel·lícula *Todo sobre mi madre*, vam trobar un home amb una cama mossegada per les rates i el vam portar a guarir a l'Obra social. També aquell moment on un home que l'havia robat la seva cartera amb la llibreteta on tenia tot apuntat i per ell era de més valor que els diners i només va rebre una abraçada ben forta, quan sortí de la presó per altres robatoris. Un munt de detalls que tinc gravats en el meu cap i, sobretot, en el meu cor.

Aquells esmorzars a la Barceloneta on comentàvem els diumenges al matí el que havia passat a la setmana i al que li vaig dedicar un llibre, les festes de Santa Lluïsa en les que gaudia amb

els homes, el teatre que hi fèiem, les exposicions dels seus treballs, les Eucaristies a Ítaca, i tants i tants records que tinc d'aquells anys viscuts al seu costat.

Però el més important i que guardo com un tresor al meu cor és el d'uns dies abans de la seva mort. S'estava ja consumint per la malaltia, però l'oïda sabem que és l'últim que es perd. Va sentir la meua veu i em va reconèixer: "Ets la Viqui, oi?", em va dir. I va afegir com un testament que em deixava: "Tu, seguiràs amb els nostres, oi?" "I tant", el vaig respondre.

Des de les hores d'ençà d'aquesta frase m'acompanya sempre que estic dia rere dia amb "els nostres".

25 | RECULL DE PREMSA

L'important paper dels jesuïtes a l'hora d'escampar el nom de Manresa pel món
DG, 24/09/2023 | REGIÓ 7

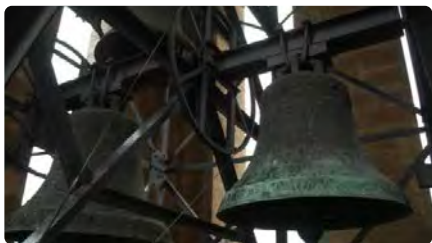
De la Mercè religiosa a la cívica i laica
DG, 24/09/2023 | EL PUNT AVUI

Tarragona entra en èxtasi amb la Professó del Braç de Santa Tecla
DL, 25/09/2023 | DIARI DE TARRAGONA

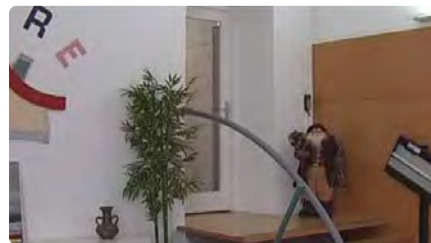
Arxivada la denúncia pel gag sobre la Verge del Rocío a l'"Està passant" de TV3
DL, 25/09/2023 | 324

El Dia de la Seu de Manresa mostrarà els diferents tocs de campanes de la basílica en una activitat guiada
DC, 27/09/2023 | REGIÓ 7

La catedral de Vic mostra el claustre gòtic després de la restauració
DC, 27/09/2023 | EL 9 NOU

Càritas Mataró i Càritas Barcelona s'integraran en una única entitat
DJ, 28/09/2023 | TVMATARÓ

Més de 100.000 estudiants participaran en la creació d'un llibre ambientat a Sant Pere de Rodes
DV, 29/09/2023 | DIARI DE GIRONA

26 | LA SETMANA A LES XARXES

La Sagrada Família
@sagradafamilia

CAT. Les quatre torres dels Evangelistes ja estan finalitzades!
Ben aviat commemorarem aquest repte constructiu!

14:22 · 29 de set. 23 · 3.961 Visualitzacions

Escoles FEDAC
@EscolesFEDAC

Acabem una setmana molt especial amb l'inici del Curs d'Aprofundiment en la Didàctica de l'Absolut (CADA). És un nou itinerari formatiu de les **#escolesFEDAC** desenvolupat amb l'**@iscresb** per aprofundir en les tradicions de saviesa i la pedagogia de **#TUtopia**.

escoles.fedac.cat
Iniciem el Curs d'Aprofundiment en la Didàctica de l'Absolut (CADA) - FEDAC

13:30 · 29 de set. 23 · 153 Visualitzacions

Vedruna Catalunya Educació
@vedrunaCat

Amb l'equip de la **@revistavalors** compartim la mirada al món d'avui en clau de **#valors** Per molts anys de pensament i reflexió! **#escolaambvalors**

19:25 · 26 de set. 23 · 483 Visualitzacions

Sant Joan de Déu Serveis Socials...
@SJDD_SS_Bcn

👉 Fa ja quinze anys que el nostre acompanyament traspasa la porta dels centres i continua als habitatges del programa **#llars**, que compartim amb altres institucions. 🎉 Celebrem aquests anys d'aprenentatge.

👉 De construcció de futurs. **#housingfirst**

19:59 · 28 de set. 23 · 484 Visualitzacions

Llibreria Claret
@LlibreriaClaret

Ahir vam presentar el llibre **No perdonis** massa aviat 🌟 Trobareu l'streaming de la presentació aquí **👉👉youtube.com/watch?v=OyLBAB...**

12:12 · 29 de set. 23 · 15 Visualitzacions

Fundació Pere Tarrés
@Fundperetarres

Els **@esplaisMCECC** de la **@Fundperetarres** posen en valor la tasca de **@xarxanetorg**, que enguany celebra dues dècades. La **@juliallorences**, del **Moviment de Centres d'Espai Cristians Catalans**, destaca la diversitat de punts de vista del portal. **#20anysXarxanet**

xarxanet.org
Xarxanet: dues dècades al servei del lleure educatiu

8:35 · 27 de set. 23 · 335 Visualitzacions

Museu de Montserrat
@MuseuMontserrat

Proroguem l'exposició **Josep Benet**, en la desfeta i el redreça!

A la Sala Puig i Cadafalch del Museu de Montserrat fins al 29 d'octubre. Oberta cada dia de 10.00 a 17.45 amb entrada lliure

#MuseuMontserrat
#JosepBenetMontserrat

9:57 · 29 de set. 23 · 2.011 Visualitzacions

Obs Blanquerna
@ObsBlanquerna

Dissabte 7 octubre, vuit del vespre a Girona:

7:00 · 28 de set. 23 · 138 Visualitzacions

Justícia i Pau
@JusticialPau

Us esperem aquest dilluns a la **@farinera** per parlar sobre Drets Humans amb motiu del 75è aniversari de la Declaració.

No us ho perdeu!

Més info: justicialpau.org/agenda/ e/s-dil...

Lafede.cat-organitzacions per a la Justícia global 17 més

15:39 · 29 de set. 23 · 87 Visualitzacions

Escola Pia Mataró
@escolapiamataro

Avui ha estat el torn de 6è B i 6è C al **@CosmoCaixa_CAT** a fer un taller de llum i color abans de poder gaudir de la visita al museu.

17:22 · 27 de set. 23 · 204 Visualitzacions

Maristes Catalunya
@MaristesCat

Equips directius de col·legis i projectes socials **#maristes** de Catalunya comencen la formació en mesures d'impacte de la nostra política de **#safeguarding**, de la mà de la Càtedra d'Impacte Social de la **@UCOMILLAS**. **#dretsdelesinfants** **#Marists4ChildrenRights**

11:34 · 29 de set. 23 · 61 Visualitzacions

Jesuites Educació
@JesuitesEdu

Les aules de **#JECIoT** són la localització de l'entrevista que li va fer el programa **@PaginaDosRTVE** a la periodista **@monicabernabet**. La Mònica ens parlarà del seu nou llibre "Crònica de un fracaso", i ho podreu veure per **@La2_TVE** dilluns dia 2 a les 19:30 h.

No us ho perdeu!

8:28 · 29 de set. 23 · 585 Visualitzacions

CATALUNYA RELIGIÓ

Resum en paper de la setmana | ISSN 2604-7012 | Tota l'actualitat a www.catalunyareligio.cat

Direcció: Glòria Barrete Vélez. **Redacció:** Roger Vilaclara, Anna Guimerà, Aina Argueta i Jordi Llisterrí. **Edició paper:** Macià Grau. **Col·laboradors:** Eloi Aran, Ramon Bassas, Valentina Laferrara, Xavier Memba, Lucía Montobbio, Laura Mor, Anna Robert, Víctor Rodríguez, Alba Sabaté. **Adreça:** Carrer dels Lledó, 11. 08002 Barcelona.

Telèfon: 674050748. **Correu-e:** info@catalunyareligio.cat. **Publicitat:** Miquel Codolar | comunicacio@animaset.cat

Catalunya Religió és una iniciativa de la Fundació Catalunya Religió. **Patronat:** Carles Duarte (president), Míriam Díez (vicepresidenta), Víctor Cullell, Núria Iceta, Oriol Llop, Manuel Manonelles, M. Mercè Sardà, Noemí Ubach i Anna Vilà.

Amb el patrocini de

Amb la col·laboració de

Formem part de

